

**Opinia dorobku artystycznego, dydaktycznego i organizacyjnego
Pani dr. hab. Elżbiety Jabłońskiej prof. ndzw. UMK w Toruniu sporządzona
w związku z postępowaniem o nadanie tytułu profesora sztuk plastycznych wszczętym
przez Radę Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.**

Dane biograficzne, edukacja i uzyskane stopnie naukowe.

Elżbieta Jabłońska urodziła się [REDAKOWANE] w Olsztynie. Studiowała na Wydziale Sztuki UMK w Toruniu, uzyskała tam dyplom magistra w 1995r. w roku 2004 uzyskała stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie grafiki w macierzystej uczelni za rozprawę doktorską pod tytułem „Przeznaczenie przedmiotów sztuki – autorefleksja”. W 2014 roku uzyskała stopień doktora habilitowanego sztuk plastycznych w zakresie sztuk pięknych w macierzystej uczelni na podstawie ogólnego dorobku artystycznego i rozprawy habilitacyjnej. „Łagodny zamach na odbiorcę. W poszukiwaniu relacji”.

Przebieg pracy zawodowej.

Pani Elżbieta Jabłońska w 1996 roku została zatrudniona na stanowisku asystenckim w Zakładzie Rysunku, na kierunku Grafika na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu. Od 2004 roku została zatrudniona na stanowisku adiunkta w Zakładzie Rysunku na kierunku Edukacja Artystyczna w zakresie sztuk plastycznych. Od 2016 roku zatrudniona na stanowisku profesora UMK w Zakładzie Rysunku na Kierunku Sztuka Mediów i Edukacja Wizualna. Obecnie po zmianach związanych z ustawą 2.0 w Katedrze Rysunku w Dyscyplinie Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dzieł Sztuki.

Działalność dydaktyczna i praca organizacyjna.

Pani Profesor Elżbieta Jabłońska od samego początku swojej drogi pedagogicznej była i jest związana ze swoim macierzystym wydziałem oraz rysunkiem. Współprowadziła zajęcia z rysunku dla studentów malarstwa, rzeźby i grafiki wspólnie z prof. Bogdanem Chmielewskim, prof. Krzysztofem Canderem i prof. Kazimierzem Rochackim. W konsekwencji Pani Profesor Elżbieta współprowadziła również z Profesorem Bogdanem Chmielewskim, przedmioty: notacje rysunkowe i rysunek intermedialny. „Edukacja w Pracowni Rysunku

Intermedialnego obejmuje współczesne i najnowsze koncepcje, środki techniki szeroko rozumianej wypowiedzi rysunkowej i ich wzajemne przenikanie, przekraczanie sytuacji się na pograniczu dyscyplin, wprowadza notacje rysunkowe w rejony nieskrępowanej autonomicznej kreatywności”.

W latach 2014-2019 poza prowadzeniem wspomnianych pracowni, Pani Profesor pełniła funkcję promotorki dyplomów licencjackich i magisterskich, jak również przewodów doktorskich przeprowadzanych na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu. Wielokrotnie była recenzentką w pracach doktorskich na różnych uczelniach artystycznych w Polsce. Od roku 2015 piastuje funkcję Kierowniczką Zakładu w Instytucie Artystycznym na Wydziale Sztuk Pięknych UMK. Obecnie również jest Przewodniczącą Rady Naukowej Dyscypliny Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dzieł Sztuki.

Pani Elżbieta Jabłońska współorganizowała Ogólnopolskie Wystawy Rysunku Studenckiego w Toruniu. Pierwsze edycje obejmowały swoim zasięgiem całą Polskę, dziś natomiast są to pokazy o charakterze międzynarodowym. Odbywają się one w formie biennale. Każda z odsłon projektu jest próbą odpowiedzi na temat przewodni, szeroko pojętym obszarem rysunku. „Daje to szansę na obserwację zmian zachodzących w procesach twórczych, jak również sposobach kształcenia artystycznego w obrębie tej dyscypliny”.

Pani Profesor Elżbieta Jabłońska czynnie uczestniczy w programie przyzakładowej galerii 9.39, w której zainicjowała i zorganizowała kilkanaście wystaw. Jest często zapraszana do uczestnictwa w Krajowych Komisjach Ekspertkich, między innymi: Komisja Ekspertka MKiDN dla priorytetu Sztuki Wizualne na rok 2014, Rada Programowa Fundacji Nowa Sztuka Wet Music w latach 2012-2017 oraz przewodniczyła w Komitecie Nominującym w Konkursie Spojrzenia 2019 organizowanym przez Narodową Galerię Sztuki Zachęta oraz Fundację Deutsche Bank.

Ocena dorobku artystycznego.

Elżbieta Jabłońska jest rozpoznawalną i uznaną polską artystką, funkcjonującą w obiegu polskim oraz europejskim. Artystka w szerokim obiegu galeryjno-instytucjonalnym zafunkcjonowała w latach dwutysięcznych, a jej dokonania zostały docenione przez krytykę i wpisane w nurt „Sztuka kobiet”. „Przechwycone przez rozwijający się szybko nurt, który można określić jako sztukę tworzoną przez artystki, twórczości i przede wszystkim refleksji tworzącej ramy teoretyczne dla nurtu. Wyływającego z niego interpretacje wpłynęły na popularność sztuki i nadały kierunek najbardziej rozpowszechnionym jej odczytaniem. Pokazały dlaczego działalność Jabłońskiej lokuje się wśród najbardziej znaczących odniesień do polskiej rzeczywistości po 1989 roku”. Uważam, że przypisanie całej działalności artystycznej Elżbiety Jabłońskiej do „Sztuki Kobiet” to zdecydowanie za mało. Jej twórczość w głównej mierze wynika z życia domowego (strefa prywatna), zakorzenionego w konkretnym miejscu i czasie. Posiada umiejętność i talent komunikowania się ze współczesnym odbiorcą (strefa publiczna). Artystka umiejętnie przekłada swoje życie prywatne za pomocą tak zwanej skali mikro, na aspekt „interwencjonalizmu społecznego”.

Recenzja powinna uwzględniać okres od przewodu habilitacyjnego do teraz, aczkolwiek w przypadku twórczości Elżbiety Jabłońskiej jest to bardzo ciężkie. Jej dorobek artystyczny to ciągłość i konsekwencja działalności oraz życia prywatnego, które miało i ma decydujący wpływ na sztukę Artystki. „Były to działania oparte na kreowaniu przestrzeni dla sztuki, przestrzeni dla zaistnienia określonego spotkania, w której autor/autorka działają na podobnych prawach co odbiorca/odbiorczyni. Podejmowanie prób budowania chwilowych, niewielkich wspólnot, opartych na współdziałaniu, współuczestniczeniu, badanie wzajemnych możliwości komunikacyjnych”. Wspomniana komunikacja przekłada się na imponującą aktywność w prezentacji swoich prac. W całym okresie swojej działalności to ponad 250 (lub i więcej) wystaw, prezentacji indywidualnych i zbiorowych w kraju oraz za granicą. W renomowanych ośrodkach, instytucjach kultury, między innymi w: Zachęcie, Warszawa; Galerii Kronika, Bytom; BWA, Zielona Góra; Galerii Arsenał, Białystok, Muzeum Sztuki, Łódź; Centrum Sztuki Współczesnej Łaźnia, Gdańsk; Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski, Warszawa; Centrum Sztuki Współczesnej Znaki Czasu, Toruń; Instytucje Sztuki Wyspa, Gdańsk; Galerii Manhattan, Łódź, Trafostacja Sztuki w Szczecinie a także w Brooklyn Museum, Sculpture Center i The De Lamar Mansion Centennial Salon of Arts & Ideas, Nowy Jork; Forum Kunst & Architektur, Essen; n.b.k., Berlin.

Pokazywała realizacje, między innymi: "Przez żołądek do serca", „Gry domowe”, „Pomaganie”, „Help yourself”, „Czy twój umysł jest pełen dobroci?”, „Przypadkowe przyjemności”, „83 kelnerów i pomocnik”, „Powtarzam je, aby dościsnąć”, „Nie licz na nic”, „Naruszenia/Przemieszczenia/Otwarcia”.

W okresie podlegającym ocenie (2013-2019) brała udział w 65 wystawach zbiorowych i 37 indywidualnych projektów, prezentacji, wystąpień i działań. Były to: „ Miejskie adoracje”, „ Znikające przeszkody”, „ poręcz”, „Ćwiczenia z zaniechania”, „Dzierżawa pod uprawę. W poszukiwaniu nieużytków sztuki”, „ Partytura na głosy zwierzęce”, „ Nowe życie”, „Znikając”.

Istotnym elementem ostatnich działań Elżbiety Jabłońskiej jest forma dzielenia się własną sztuką, którą można określić jako „formą otwartą Oskara Hansena”.

W roku 2014 z dziesięcioma galeriami i muzeami w Polsce powstał projekt „Dzierżawa pod uprawę. W poszukiwaniu nieużytków sztuki”, który tworzył rzeczywistą przestrzeń, w której zaistniała współpraca publiczności z pracownikami instytucji sztuki. Zakładali oni i uprawiali przydomowe warzywniaki. „Mój świat jest mały: kawałek ziemi, wody i nieba. Mam wielką nadzieję, że żadna sztuka go nie zmieni. Niekiedy udaje mi się uszczknąć mały kawałek małego świata i przenieść go w obszar sztuki”. Tak jak wcześniej wspominałem – najistotniejszym w twórczości Artystki jest strefa prywatna, to znaczy jej rodzina i miejsce, w którym żyje. „ [...] które determinują nasze decyzje dotyczące istotnych zmian, zwrotów akcji. W moim przypadku było ich kilka, ale najistotniejsza to rezygnacja z miasta, przeniesienie aktywności na wieś, a tym samym znalezienie zupełnie innej, mam wrażenie szerszej, choć peryferyjnej, perspektywy”. Wpływ miejsca, sprostanie odmiennym wymaganiom życia na wsi, wejście wręcz w rytualne działania dnia codziennego z tym związanego. Życie na wsi, obcowanie z przyrodą i obserwacja rzeki „Wisły” przyczyniły się do

powstania projektu „Nowe Życie”. Tygodniowa podróż z dziesięciometrowym neonem zainstalowanym na burcie statku, który świecił po zmroku. Docelowo został przetransportowany na wystawę „Common affairs – revisiting the views award – contemporary art. From Poland” w Berlinie. Wystawa „Znikając” w Trafostacji sztuki w Szczecinie, również odnosi się do Wisły a raczej jej 788 kilometra. Artystka mieszka tam wraz z rodziną od 10 lat. „Koncentrując się na osobistym znikaniu nad rzeką, na pewnej świadomej rezygnacji, może nawet zatopieniu, przesunięciu aktywności w obszar poza” – opisuje Pani Elżbieta.

Aspekt dzielenia się swoją twórczością ma także wymierny charakter, wskazuje na to chociażby niejednokrotne „zapraszenie” innych artystów do udziału w swoich wystawach i projektach indywidualnych. Wpływa to również na stwarzanie dzieła użyteczności publicznej, jak w przypadku „Znikające przeszkody” z Lublina czy „Poręcz” z Kijowa. Druga wspomniana przeze mnie wystawa „Poręcz” eksponowała poręcz wyposażoną w instalacje grzewczą. Działała na zmysły i jest także pomocą dla przechodniów. Służyła w codziennej komunikacji, dzięki wygenerowanym wierszom (zaproszonych artystów z Ukrainy) oraz zapewniała wsparcie mentalne.

Elżbieta Jabłońska jest artystką, której twórczość ma ważne miejsce w polskiej i światowej sztuce współczesnej. Jest artystką osobną niewpisującą się jednoznacznie w żaden określony nurt w sztuce. Artystka wymyka się wszelkim próbom wpisania jej działalności artystycznej w nurt sztuki społecznie zaangażowany, partycypacyjny, krytyczny, feministyczny czy postfeministyczny.

Jest po prostu Elżbietą Jabłońska.

Konkluzja.

Dr. hab. Elżbieta Jabłońska jest artystką, której twórczość od wielu lat stanowi istotny element kultury polskiej i światowej. Wysoka jakość jej pracy twórczej, dydaktycznej i organizacyjnej dają jednoznaczną podstawę do nadania Jej w zgodzie z zapisami art. 26 ustawy o stopniach i tytułach naukowych (Dziennik Ustaw Nr 65 poz. 595 z dnia 14.03.2003r. z późniejszymi poprawkami) tytułu profesora w dziedzinie sztuk plastycznych, dyscyplinie artystycznej sztuki piękne.

Paweł Nowak

Prof. Paweł Nowak

Wzornosc z oryginałem

2020 -01- 14

Foruń, ...

DZIEKAN

Podpis .....

Wydziału Sztuk Pięknych

Elżbieta Basiul
Prof. dr hab. Elżbieta Basiul